

Kivonat

Készült: Fehérgyarmat Város Önkormányzat Képviselő - testülete 2011. május 26-án megtartott **nyílt** ülésének jegyzőkönyvéből.

FEHÉRGYARMAT VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 10/2011. (V.30.)

önkormányzati rendelete

Fehérgyarmati Keleti Platánfa helyi jelentőségű védett természeti értékkel nyilvánításáról

Fehérgyarmat Város Önkormányzata Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, az Ügyrendi Bizottság és Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Műszaki Bizottság vélemények figyelembe vételével a következőket rendeli el:

1. §

A Képviselő-testület helyi jelentőségű védett természeti értékkel nyilvánítja a Fehérgyarmati Keleti Platánfát. (Fehérgyarmat, Tömöttvár u. 5-7.)

2. §

(1) A Fehérgyarmati Keleti Platánfa helyi jelentőségű védett természeti érték ingatlan-nyilvántartási helyrajzi száma: 641.

(2) A természeti érték természetvédelmi kezelési tervét a rendelet melléklete tartalmazza.

3. §

A védetté nyilvánítás indoka és természetvédelmi célja: A terület, melyen a Keleti Platán áll, helytörténeti jelentőséggel bír, a település életében fontos szerepet játszott a történelem folyamán. Itt helyezkedett el korábban a Rákóczi-féle sárvár, melynek nevét a Tömöttvár utca őrzi. Ugyanezen a területen épült később Kristóf Frigyes földbirtokos kastélya, aki jelentős szerepet játszott Fehérgyarmat fejlődésében. Kastélyának parkfái közül már csak ez a példány őrzi emlékét, mely méreténél fogva is tiszteletet érdemel.

4. §

A terület természetvédelmi kezelési feladatait ellátó szervezet a „Tömöttvár 2007” Közhasznú Nonprofit Kft. (4900. Fehérgyarmat, Tömöttvár út 5-7.)

5. §

(1) Ez a rendelet 2011. június 1-én lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról szóló 3/2008. (II.04.) önkormányzati rendelet.

Keleti platán (*Platanus orientalis*)

Fehérgyarmat, Tömöttvár út 5-7.

Természetvédelmi kezelési terv

2011

I. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVET MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1.1. Összefoglaló adatok

- Azonosító név: **Keleti platán** (*Platanus orientalis*)
- Védett Természeti Területek Törzskönyve törzskönyvi száma: 14/23/TE89
- Védetté nyilvánító jogszabály száma: 10/2011.(V.30.)
- Nemzetközi egyezmény hatálya: -
- Terület: **terület megjelölés nélkül**
- Érintett megye: **Szabolcs-Szatmár-Bereg megye**
- Érintett település: **Fehérgyarmat**
- A terület középpontjának földrajzi koordinátái: **EOV: 908913 299230**
- A területet lefedő 1:10000-es EOV-térkép szelvény-azonosítója: **810-424**
- Illetékes természetvédelmi hatóság: **Fehérgyarmat Város jegyzője**
- Jogszabályban megjelölt természetvédelmi kezelő: „Tömöttvár 2007” Közhasznú Nonprofit Kft. (4900. Fehérgyarmat, Tömöttvár út 5-7.)

1.2. A terület rendeltetése

A védett **Keleti platán** (*Platanus orientalis*) egyedi jellegének megőrzése, a fajtatulajdonságok megismerésének szolgálata.

1.3. A terület jogi helyzete

-Helyi jelentőségű védett természeti érték

1.4. A terület elhelyezkedése, határai

ország: **Magyar Köztársaság**

megye: **Szabolcs-Szatmár-Bereg megye**

községhatár: **Fehérgyarmat**

helyrajzi szám: **641.**

területe: **terület megjelölés nélküli**

EOV koordinátái: **EOV: 908913 299230**

1.5. Tulajdonviszonyok, kezelői-használati jogok

- Érintett földrészlet: Belterület HRSZ: **641.**

- Érintett erdőrészek: -

- Tulajdonos: Fehérgyarmat Város Önkormányzata

- Erdőgazdálkodó: -

- Vadgazdálkodó: -

1.6. A területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Vízgazdálkodási terv: -

Vadgazdálkodási üzemterv : -

Halászati előírás: -

Erdőgazdálkodási üzemterv

Településrendezési –és területrendezési terv:

Fehérgyarmat Város Szabályozási tervéről és helyi Építési Szabályzatáról szóló 16/2007.(X.01.)

Önkormányzati rendelet

Tulajdoni lapra nincs rávezetve a védettség

1.7. A természetvédelmi kezelés szervezete és infrastruktúrája

A védett természeti emlék kezeléséhez szükséges infrastruktúrát a „Tömöttvár 2007” Közhasznú Nonprofit Kft. (4900. Fehérgyarmat, Tömöttvár út 5-7.) és Fehérgyarmat Város Önkormányzata (4900 Fehérgyarmat Kiss E. u. 2. közösen biztosítja.

2. LEÍRÁS

2.2. Biológiai jellemzők

Rendszertani besorolás

Ország: Növények (Plantae)
Törzs: Zárvatermők (Magnoliophyta)
Csoport: Valódi kétszikűek (eudicots)
Rend: Próteavirágúak (Proteales)
Család: Platánfélék (Platanaceae)
Keleti platán (*Platanus orientalis*)

Hazája: A platánfélék hazája az északi félteke: Észak-Amerika. Délkelet Európa és a Himalája térsége.

Jellemzője: Nagy termetű (35m) terebélyes lombhullató fafaj. Sima kérge szürke színű lemezekben pikkelyszerűen leválók. A levél 3-5 karéjú kb. 10-25cm széles. Szélporozta egyivarú virágai kis kerek fejceskében tömörülnek. 2,5cm-es jellegzetes sörtés termése gömbölyű vagy tojás alakú.

Termőhelyi igény: Kedveli a tápdús üde talajú élőhelyeket.

Természeti értékek:

Az öreg platánfák kioldvasodó törzseiben számos odúlakó madár talál fészkelőhelyet, pl. a fekete harkály (*Dryocopus martius*), csóka (*Corvus monedula*), seregély (*Sturnus vulgaris*). A kikorhadott üregek a madarak mellett a korai denevéreknek (*Nyctalus noctula*), vörös mókusoknak (*Sciurus vulgaris*) és a nyusztinak (*Martes martes*) is búvóhelyet nyújthatnak.

2.3. Gazdasági, társadalmi és kulturális jellemzők

2.3.1. Erdőgazdálkodás: -

A területen erdőgazdálkodás nem folyik.

2.3.2. Vadgazdálkodás: -

A területen vadgazdálkodás nem folyik.

2.3.3. Idegenforgalom, turizmus

A védett természeti emlék bemutatása a „Tömöttvár 2007” Közhasznú Nonprofit Kft. (4900. Fehérgyarmat, Tömöttvár út 5-7.) és Fehérgyarmat Város Önkormányzata (4900 Fehérgyarmat Kiss E. u. 2. a feladata .

A védett fa korlátozás nélkül, szabadon látogatható.

2.3.4. Települési viszonyok

A védett fa közterületen található.

2.3.5. Oktatás, bemutatás:-

2.3.6. Kutatás:

Kutatásnak nem tárgya

2.3.7. Egyéb használat: -

2.3.8. Kultúrtörténeti értékek:-

2.3.9. Táji értékek

Környezetében ez az exóta faj különleges megjelenésű.

2.4. Adatbázisok

2.4.1. Számítógépes adatbázisok

Nincs

2.4.2. A védett érték környezetére vonatkozó térképanyag

Nincs

2.4.3. A területre vonatkozó légifotó-anyagok

Van

3. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

3.1. A terület értékelése

3.1.1. A természetvédelmi jelentőség értékelése

Kritérium	Minősítő jellemző	Jelentőség
Méret	Törzs körméret: 3 m 20 cm, magassága: 18 m.	Tekintélyes méretű egyed, közvetlen környezetében egyedi megjelenésű.
Diverzitás	Az adott környezeti és élőhelyi viszonyokra jellemző	
Természetesség	Antropogén	Állandó emberi hatások érik (közlekedés, burkolt felszín)
Ritkaság	Mérete és kora alapján országos viszonylatban fontos	Helyi viszonylatban értékes díszfa
Sérülékenység	Fokozottan sérülékeny	Megfelelő mennyiségű víz biztosítása. A kiterjedt burkolt felszín gátolja a tápanyag- és vízfelvételt!
Jellemzőség	Exota faj	Egyedi értékű megjelenése, kora és a nem tipikus élőhelyi feltételek tolerálása alapján.
Elhelyezkedés	Antropogén, erősen zavart környezet.	A belterületi zöldsáv meghatározó alkotóeleme
Terület-történet	A terület, melyen a Keleti Platán áll, helytörténeti jelentőséggel bír, a település életében fontos szerepet játszott a történelem folyamán. Itt helyezkedett el korábban a Rákóczi-féle sárvár, melynek nevét a Tömöttvár utca őrzi. Ugyanezen a területen épült később Kristóf Frigyes földbirtokos kastélya, aki jelentős szerepet játszott Fehérgyarmat fejlődésében. Kastélyának parkfái közül már csak ez a példány őrzi emlékét, mely méreténél fogva is tiszteletet érdemel.	
Potenciális természetvédelmi érték	Esztétikai és természetvédelmi értékkel bír	Egyedi megjelenésű; Lehetővé teszi a fajtulajdonságok jobb megismerését (pl. gk.forgalom-tolerálás)
Különleges tudományos jelentőség	A védett természeti érték nem rendelkezik különleges tudományos jelentőséggel.	

3.1.2. A legfontosabb természeti értékek meghatározása

A legfontosabb természeti érték maga a védett platánfa.

3.2. Ideális természetvédelmi célkitűzések

A városképi szempontból jelentős természeti emlék fennmaradásának biztosítása. Természetvédelmi célú bemutatás elősegítése.

3.3. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

3.3.1. A korlátozó és veszélyeztető tényezők összefoglaló táblázata

Belső tényezők		Külső tényezők
Természeti folyamatok	Természetes öregedés	Időjárási tényezők változása
Emberi hatások	Gyökér és lombkorona csonkolása	Felszín-burkolás (aszfaltozás, betonozás), építkezés, útkarbantartás, fokozott gépjárműforgalomból eredő légszennyezés, elmaradó locsolás és tápanyagpótlás

3.3.2. A természetvédelmi kezelés korlátai:

- A védettség nincs bejegyezve a tulajdoni lapra
- Nincs aktuális kezelője a természeti értéknek
- A kezeléshez a költségvetésből el kell különíteni anyagi forrásokat.
- A terület kezelése lényeges beruházást nem igényel.

3.3.3. A korlátozó tényezők hatása az ideális célkitűzésekre

A természetes folyamatok közül a fa természetes öregedése az, mely hosszú távon befolyásolja az ideális célkitűzések megvalósítását, a többi természetes folyamatnak nincs jelentős módosító hatása.

Az emberi hatások elsősorban a fa életlehetőségeire vannak hatással, ezáltal az ideális célkitűzést is befolyásolják.

4. GYAKORLATI CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1. Gyakorlati célkitűzések

- A platán védelme, hosszú távú megőrzése
- A természeti érték bemutatásának biztosítása.

4.2. Természetvédelmi stratégiák

4.2.1. Faj védelme

Kismértékű beavatkozással megoldható.

4.2.2. Látogatás

A védett természeti érték szabadon látogatható.

4.2.3. Oktatás és bemutatás

A védett természeti érték megismertetése, oktatási és bemutatási hasznosítása kívánatos

4.2.4. Terület- és földhasználat

A védett természeti érték környezetében az esetleges beruházások (bontások, építkezések) csak a védett fa fennmaradását szolgáló megfelelő védő intézkedések kikötésével engedélyezhetők.

A védelmet szolgáló korlátozó rendelkezéseket ki kell terjeszteni a fa védőövezetére is (a törzs és a lombkorona széle által meghatározott terület függőleges vetülete körben 2 méterrel megnövelve).

4.3. Kezelési feladatok

4.3.1. Kezelés

4.3.1.1. A faj védelmét szolgáló kezelési előírások

Tilos a fát kivágni, élő ágait, gallyait eltávolítani, azt bármi módon károsítani.

A védett fa jelentős mértékű megváltoztatásának engedélyezéséhez a képviselő-testület hozzájárulása szükséges, kivéve, ha a fakivágás azonnali balesetveszély-elhárítás érdekében történik.

A védett fa kivágásához hozzájárulás csak annak biológiai pusztulása esetén adható ki, valamint akkor, ha annak állapota a környezetre károsodással járó veszélyt jelent.

Szükséges a fenntartó jellegű beavatkozások folyamatos biztosítása (hullott ágak és levelek összegyűjtése, esetlegesen bekövetkező, a fa vitalitását súlyosan veszélyeztető rovar vagy gombafertőzések elleni védekezés; A védett fán és környezetében növényvédő szereket és más vegyi anyagokat csak a Természetvédelmi Hatóság hozzájárulásával szabad alkalmazni.

Tilos a talajfelszín letermelése, illetve feltöltése.

4.3.1.2. Közlekedést érintő kezelési előírások

Gépjárművel parkírozni a fa védőövezetében tilos.

A gépjárműforgalommal és parkolással kapcsolatos tiltások nem vonatkoznak kezelési és hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.

4.3.1.3. Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások

A fa környezetében építési engedély csak feltételekkel, a fa védelmét szolgáló védőintézkedések előírásával adható ki.

A védőövezeten belül tilos a talajt burkolattal fedni. Amennyiben a védőövezeten belül már létezik burkolat, úgy a védőövezet betartása annak felújításakor jut érvényre.

4.3.1.4. Oktatást, bemutatást érintő kezelési előírások

A védett természeti érték bemutatása egy helyben kihelyezett tájékoztató táblán (a védettséget jelölő táblán kívül).

4.3.2. Adminisztráció

a) Védetté nyilvánítás, védelem feloldása

A platán VIII.23/1989. VB határozat alapján helyi jelentőségű védett természeti emlékek minősül.

A védetté nyilvánító határozatban az ingatlan-nyilvántartási helyrajzi száma: 641.

A jegyző korlátozhatja, felfüggesztheti vagy megtilthatja a védett természeti értéket károsító vagy súlyosan veszélyeztető tevékenységeket. A határozat - a védett természeti érték közvetlen vagy súlyos sérelme, illetve veszélyeztetése esetén - a jogorvoslatra tekintet nélkül azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

A Természetvédelmi Törvény értelmében (1996. évi LIII.) fel kell oldani a természeti érték védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A helyi védett természeti érték védettségének a feloldásához az illetékes természetvédelmi hatóság véleményét be kell szerezni. A természetvédelmi hatóság- állásfoglalása alapján - a nyilatkozatát 60 napon belül adja meg.

A helyi védetté nyilvánítás esetén a települési önkormányzat jegyzője a védetté nyilvánító, illetve a védettség feloldásáról rendelkező önkormányzati rendeletet - nyilvántartási célból - hivatalból meg kell hogy küldje az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

5. MUNKATERV

5.1. Középtávú munkaterv

- A védett természeti érték további fejlődésének biztosítása
- A védett természeti érték környezetének rendezése
- A védett természeti érték szélesebb körben való megismertetése

5.2. Éves munkaterv

Száraz, lehullott gallyak és levelek összegyűjtése

Bemutató-tábla elkészítése, kihelyezése.

Gyommentesítés, fűnyírás szükség szerint

6. A TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS A TERV FELÜLVIZSGÁLATA

A természetvédelmi kezelési tervben foglaltakat Fehérgyarmat Város jegyzője ellenőrzi.

A kezelési terv felülvizsgálatának tervezett időpontja 2020. december 31.

Az új kezelési terv életbe lépésének időpontja 2011. június 1.

**/: Dr. Tilki Attila s.k.:/
polgármester**

**/: Dr. Kovács Attila s.k.:/
jegyző**

A kivonat hiteles:

Fehérgyarmat, 2011. május 26.